

Kleislout in Harkstede: een kapitale erfenis van millennia. Straks het mooiste GIOS-gebied van Nederland?

Een uitgelezen kans voor het verbinden en behouden van eeuwenoude landschapsgeschiedenis (Kleislout), cultuurhistorie (Stoomgemaal), fauna en natuureducatie in Meerstad. Natuureducatie zoals die nu al meerder jaren enthousiast opgepakt wordt door scholen in Harkstede en Engelbert. En dat alles op een klein gebiedje vlakbij wat een van de grootste nieuwe woonlocaties van de provincie Groningen, in het project Meerstad, moet worden. Welke bestuurder zou daar niet meteen voor willen tekenen.

Dat was zaterdag 8 september de conclusie van een eerste terreinbijeenkomst rond de Kleislout bij Harkstede die verschillende maatschappelijke organisaties voor raadsleden uit Groningen en Haren hielden. Door een veelheid van concurrerende evenementen waren er echter veel afzeggingen van de volksvertegenwoordigers. Daarom werd op verzoek zaterdag 13 oktober nog een tweede

terreinbezoek georganiseerd.

De Kleislout is de duizenden jaar oude waterloop en grensrivier tussen Klein en Groot Harkstede. De naam geeft al aan dat deze stroom ooit een open verbinding met zee had; de Kleislout was de brede watertoevoerweg naar het Fivelsysteem. De Kleislout ontsprong aan de drie meren die hier ooit lagen. Aan de overkant van het veel later ontstane Slochterdiep vormde de Kleislout de scheiding tussen De Heidenschap en Lageland.

Heel bijzonder is dat een prachtig kronkelend deel van deze zeer oude Kleislout nog steeds aanwezig is, en wel op een heel karakteristieke plek in het landschap. Aan de kruising met het in 1659 gegraven Slochterdiep liggen nu nog de slingerende ingesleten waterlopen, bij het oude gemaal van de Harksteder polder. Daarmee verbindt de natuurlijke landschapsgeschiedenis van millennia zich met de cultuurgeschiedenis van eeuwen. Een prachtig geheel met het oude gemaal uit 1906, destijds gebouwd als stoomgemaal, en de uit dezelfde tijd stammende woning. En dat alles in een landschappelijke setting met hoge natuurwaarden.

De Harkstederbroeklanden zijn met veel succes gebruikt als buitenlokaal voor scholen in de gemeente Slochteren en Groningen. Scholieren hebben geholpen met het plaatsen en controleren van nestkasten, inventariseren van planten en dieren, zagen, snoeien en dunnen van het bosbestand en bramenopslag. Begeleid door enthousiaste leerkrachten, landschapsbeheer Groningen en Natuur en Milieu consultants hebben scholieren niet alleen enthousiast gewerkt in hun buitenlokaal, maar ook nog extra geldmiddelen bijeengebracht door het houden van sponsorlopen.

In de bijstelling van de plannen zoals in eerste instantie geschetst in het Masterplan Meerstad is er nu sprake van om in te stemmen met het behoud van het voormalig stoomgemaal aan de kruising van Slochterdiep en Kleislout. Daarmee doet zich de vraag voor hoeveel van het hierboven genoemde gebied ten dienste kan blijven voor de toekomstige bewoners van Meerstad. Er blijkt nu dat in het Masterplan nog onvoldoende rekening is gehouden met de landschapsgeschiedenis. Aanwezige natuurwaarden en de vreugde die dat ondersteund door natuureducatie gegeven heeft en nog geven zal zijn te weinig onderkend. Goede locaties voor natuureducatie op niveau, d.m.v. buitenlokalen, zijn schaars, de huidige locatie voldoet aan alle te stellen voorwaarden. Uitgelezen kansen voor de nabij geprojecteerde grotere

woonlocaties in Meerstad in het kader van de aan te leggen gebieden met de aanduiding Groen in en om de stad (GIOS).

Bijstellingen van het Masterplan waren en zijn voorzien. Technische argumenten, zoals kwaliteit van bouwlocaties, Mer-opmerkingen over milieukwaliteit van het aan te leggen meer etc. worden door de betrokken ambtenaren serieus genomen. Voor toekomstige generaties minstens zo zwaarwegende, maar wat kwetsbaarder argumenten als landschapsgeschiedenis van eeuwen, en natuurwaarden van nu en voor de toekomst, worden wat lacherig bejegend en afgedaan zelfs met aantoonbaar onjuiste informatie aan politici en bestuurders. Wij vinden dat niet terecht en hopen dat voortschrijdend inzicht en ontwikkelingsgerichte planologie begrippen zijn die ook voor Meerstad inhoud krijgen. Of gaat alles toch verloren ten bate van een meer wat zo groot gepland is dat het Schildmeer er in verdwijnt. Komen politici en beleidsambtenaren nog tot een beter GIOS-inzicht?

Rinus Dillerop